

Väljaandja:	Keskkonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.11.2016
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 29.10.2016, 1

Kiirgustegevuses tekkinud radioaktiivsete ainete või radioaktiivsete ainetega saastunud esemete vabastamistasemed ning nende vabastamise, ringlusse võtmise ja taaskasutamise tingimused

Vastu võetud 27.10.2016 nr 43

Määrus kehtestatakse [kiirguseaduse](#) § 62 lõike 3 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Määrus kehtestab kiirgustegevuses tekkinud vähesel määral radioaktiivseid aineid sisaldavate materjalide või radioaktiivsete ainetega saastunud seadmete ja rajatiste ning jäätmete ja heidete (edaspidi *radioaktiivsed ained*) vabastamistasemed ja nende vabastamise tingimused.

§ 2. Mõisted

Käesolevas määruses ja selle lisades kasutakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) *kiiritusrada* – tee keskkonnas, mille kaudu radioaktiivne aine liigub isikuni ja kiirtab teda;
- 2) *radioaktiivne tasakaal* – radioaktiivse lagunemisahela olek, mille puhul kõikide sellesse lagunemisahelasse kuuluvate radionukliidide aktiivsused on võrdsed;
- 3) *radioaktiivne saastumine* – radioaktiivse aine olemasolu materjalide pinnal või sees, inimese kehas või mujal, kus radioaktiivne aine on soovimatu või ohtlik;
- 4) *ringlusse võtmine* – radioaktiivseid aineid sisaldavate materjalide kasutamine toormena;
- 5) *taaskasutamine* – toote korduv kasutamine samaks otstarbeks.

§ 3. Radioaktiivsete ainete vabastamise alused

(1) Vabastamistasemete tuletamisel arvestatakse, et radioaktiivse aine vabastamisest põhjustatud elaniku efektiivdoos oleks väiksem kui 30 mikrosiivertit aastas ja looduslike radionukliidide sisaldava radioaktiivse aine või looduslike radionukliididega saastunud maa-ala vabastamisest põhjustatud elaniku efektiivdoos kõikvõimalike kiiritusradade kaudu oleks väiksem kui 3 millisiivertit aastas.

(2) Kui radioaktiivse aine kasutamine pärast vabastamist ei ole teada või seda ei ole otstarbekas määrata, lähtutakse sellise tahke aine mis tahes koguse vabastamisel radionukliidide üldistest vabastamistasemetest, mis on esitatud käesoleva määruse lisas 1.

(3) Rohkem kui ühe tehniliku radionukliidi esinemisel radioaktiivses aines peab vabastamiseks kehtima järgmine tingimus:

$$\sum_{i=1}^n \frac{C_i}{C_{Li}} < 1,$$

kus C_i on radionukliidi i aktiivsuskontsentratsioon ühikutes kBq/kg või Bq/cm²; C_{Li} on sama radionukliidi i käesoleva määruse lisa 1 punktis 1 ja lisades 2–3 esitatud vastava vabastamistaseme aktiivsuskontsentratsioon. Summeerimisel ei arvestata eraldi lühiealisi tütar-radionukliide, mis on radioaktiivses tasakaalus käesoleva määruse lisas 4 esitatud ema-radionukliidiga.

(4) Looduslikele radionukliididele rakendatakse käesoleva määruse lisa 1 punktis 2 esitatud vabastamistasemeid eraldi iga ema-radionukliidi jaoks ja käesoleva paragrahvi lõikes 3 nõutavat suhete summeerimist ei

kasutada. Radioaktiivses tasakaalus mitteoleva lagunemisrea segmentide ema-radionukliididele võib kiirgusohutushinnangu alusel kehtestada oluliselt kõrgemaid vabastamistasemeid.

(5) Looduslike radionukliidide esinemisel radioaktiivses aines arvestatakse radioaktiivse aine vabastamisel ainult kiirgustegevuse tulemusena lisandunud aktiivsust või aktiivsuskontsentratsiooni.

(6) Saastumata metalli, ehitusmaterjali või muu materjali tahtlik lisamine vabastatavatele metalli- või ehitusjäätmetele keskmise aktiivsuskontsentratsiooni vähendamiseks on keelatud.

(7) Keskkonnaamet võib otsustada käesoleva määruse lisades 1–3 esitatud vabastamistasemeid ületavate radioaktiivsete ainete vabastamise juhul, kui kiirgusohutushinnangu alusel on vabastamine majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnategureid arvesse võttes parim lahendus.

(8) Käesoleva määruse lisades 1–3 sätestamata tasemete korral võetakse radioaktiivsete ainete vabastamise aluseks keskkonnaministri määruuses „Radionukliidide väljaarvamistasemete tuletamise alused ja väljaarvamistasemed, millest väiksema väärtuse korral kiirgustegevusluba ei nõuta” kehtestatud väljaarvamistasemed ja väljaarvamistasemete tuletamise alused.

§ 4. Kiirgustegevuse tagajärjel tekkinud radioaktiivsete esemete ja radioaktiivsete metallijäätmete vabastamistingimused

(1) Vabastada võib kiirgustegevuse tagajärjel tekkinud esemeid ja radioaktiivseid metallijäätmeid, milles sisalduvate radionukliidide aktiivsuskontsentratsioonid ei ületa käesoleva määruse lisa 2 esitatud vabastamistasemeid.

(2) Radionukliide sisaldavad metallijäätmed, mille aktiivsuskontsentratsioon ei ületa käesoleva määruse lisa 2 esitatud vabastamistasemeid, võib võtta ringlusse.

(3) Radioaktiivsete metallijäätmete ringlusse võtmisel arvutatakse keskmine aktiivsuskontsentratsioon metallijäätmete jaoks:

- 1) mille mass ei ole suurem kui 300 kg;
- 2) mille pind ei ole suurem kui 0,3 m².

(4) Taaskasutatavate radioaktiivselt saastunud esemete, seadmete ning tööriistade aktiivsuskontsentratsiooni hindamisel järgitakse järgmisi nõudeid:

- 1) radionukliidide keskmine aktiivsuskontsentratsioon väiksemal pinnal kui 0,03 m² ei ületa käesoleva määruse lisa 2 kolmandas veerus esitatud vabastamistasemeid;
- 2) aktiivsuskontsentratsiooni hindamisel võetakse arvesse ka pinnakatte all olevate radionukliidide aktiivsus.

§ 5. Kiirgustegevusega seotud ehitiste vabastamistingimused

(1) Kiirgustegevusega seotud ehitiste kasutamiseks kiirgustegevusvälistel eesmärkidel või nende ehitiste lammutamiseks ei tohi aktiivsuskontsentratsioon ületada käesoleva määruse lisa 3 vastavalt kolmandas või neljandas veerus esitatud vabastamistasemeid. Seejuures keskmist aktiivsuskontsentratsiooni hinnatakse radionukliididega saastunud pinna aktiivsuse ning süvakihtides sisalduvate radionukliidide aktiivsuste summana kuni 0,3 m² suuruse pinna kohta.

(2) Kiirgustegevusega seotud ehitise lammutamisel tekkinud ehitusjätmete vabastamiseks ei tohi ehitusjätmetes sisalduvate radionukliidide aktiivsuskontsentratsioon tehnilike radionukliidide puhul ületada käesoleva määruse lisa 3 teises veerus ja looduslike radionukliidide puhul käesoleva määruse lisa 1 punktis 2 esitatud vabastamistasemeid. Seejuures radionukliidide keskmist aktiivsuskontsentratsiooni hinnatakse väiksemal jäätmekogusel kui 1000 kg.

(3) Kui kiirgustegevusega seotud ehitise lammutamisel aasta kestel tekkiv betooni- ja kiviprahi kogumass on väiksem kui 100 000 kg, võib Keskkonnaamet kiirgustegevusloa omaja taotluse alusel anda loa suurendada käesoleva määruse lisa 3 teises veerus esitatud vabastamistasemeid kuni kümme korda.

§ 6. Radioaktiivseid aineid sisaldavate heidete vabastamistingimused

(1) Ühest kiirgustegevuskohast aasta jooksul keskkonda juhtida lubatud radioaktiivsete heidete vabastamistasemed on esitatud käesoleva määruse lisa 5. Vabastatud gaasid või aerosoolid juhitakse atmosfääri vahetult või läbi filtrite. Vabastatud radioaktiivseid aineid sisaldavad vedelad heited juhitakse otse kanalisatsiooni või kogutakse kogumismahutisse või -tiiki ning juhitakse seejärel looduslikku veekogusse. Rohkem kui üht radionukliidi sisaldavate heidete korral peab kehtima tingimus:

$$\sum_{i=1}^n \frac{A_i}{A_{Li}} < 1,$$

kus A_i on radionukliidi i aktiivsus (Bq) ja A_{Li} on sama radionukliidi i käesoleva määruse lisas 5 esitatud vabastamistase (Bq).

(2) Keskkonda juhitud radioaktiivsete heidete koguaktiivsus ei tohi ületada käesoleva määruse alusel sätestatud väärtusi.

(3) Diagnostika või ravi eesmärgil radioaktiivseid aineid manustanud patsientide eritised juhatakse kanalisatsiooni piiranguteta.

(4) Prügilasse ladestatavad vabastatud jäätmed ei tohi sisaldada kinniseid kiirgusallikaid, mille aktiivsus ületab keskkonnaministri määrusega „Radionukliidide väljaarvamistasemete tuletamise alused ja väljaarvamistasemed, millest väiksema väärtuse korral kiirgustegevusluba ei nõuta” kehtestatud väljaarvamistaset.

§ 7. Vabastamise taotlemine

(1) Radioaktiivsete ainete vabastamiseks esitab kiirgustegevusloa omaja asjakohase taotluse Keskkonnaametile.

(2) Vabastamise taotluses esitatakse järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) kiirgustegevusloa ja kiirgustegevusloa omaja andmed;
- 2) radioaktiivse aine vabastamise põhjendus;
- 3) radioaktiivset ainet iseloomustavad andmed, sealhulgas aine füüsikalised ja keemilised omadused ning aktiivsus;
- 4) protseduurid üleandmiseks muud asjaomast luba omavale isikule;
- 5) protseduurid radioaktiivse aine keskkonda viimiseks;
- 6) vajadusel kvalifitseeritud kiirguseksperdi koostatud kiirgusohutushinnang.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlemise suhtes kohaldatakse keskkonnaministri määruse „Kiirgustegevusloa taotlusele esitatavad täpsustatud nõuded ja taotluse vormid” sätestatut.

§ 8. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub 2016. aasta 1. novembril.

Marko Pomerants
Minister

Andres Taliäär
Kantsler

[Lisa 1](#) Kiirgustegevuse tulemusel tekkinud tahke aine mis tahes koguste üldised radionukliidide vabastamistasemed

[Lisa 2](#) Radionukliidide aktiivsuskontsentratsiooni tasemed metallijäätmete ringlusse võtmiseks ja esemete taaskasutamiseks

[Lisa 3](#) Radionukliidide aktiivsuskontsentratsiooni vabastamistasemed ehitise lammutamisel tekkinud jäätmetele, ehitise taaskasutamiseks või lammutamiseks

[Lisa 4](#) Radionukliidid, mille lühiealised tütar-radionukliidid loetakse radioaktiivses tasakaalus olevaks kõikide lisades 1, 2 ja 3 esitatud vabastamistasemete korral

[Lisa 5](#) Ühest kiirgustegevuskohast aasta jooksul keskkonda juhtida lubatud radioaktiivseid aineid sisaldavate heidete vabastamistasemed